

Valódi orvosok a sorozatdokikról

Mitől hányhat vért a beteg?

Balázs Erika és Forster Tamás leleplezte az „orvosokat”

Fotó: Schmidt Andrea

Lehet-e sokkolni kétszázötvennel, meddig tart a brucella baktérium kitenyészése, és szükséges-e a mellkasröntgen egy szívátültetés előtt? Orvosokat kértünk meg: nézzenek velünk kórházszorozatot.

Tachicardia, lumbálni, szaturál – az átlagember passzív szókinccsének ezen elemei elsősorban kórházszorozatokból származnak. A Feketeerdő Klinikáról szóló epizódokból ugyan inkább Udora és VW Golf kabriójára emlékszünk, de a Vészhelyzetből és a Grace klinikából már tanultunk néhány orvosi szakkifejezést. De igaz-e, amit a képernyőn látunk? Két orvost, Forster Tamás professzort, az SZTE kardiológiai központjának vezetőjét és Balázs Erika kardiológust kértünk meg: nézzenek meg velünk egy részt, és mondjanak véleményt. Erika szerint a kórházszorozatok közül a Vészhelyzet áll legközelebb a valósághoz, de mivel az éppen szünetel, és a szerző kedvence egyébként is a Doktor House, így azt választottuk.

A bicégő doki durva stílusa nem tetszett a valódi orvosoknak. Az igazi doktorok száján is kiszalad egy-egy erősebb kifejezés – különösen a nagy nyomás alatt dolgozó sebészekén, éles helyzetben – de nem a beteg előtt. Nem tartották életszerűnek azt sem, hogy House a páciensével nem négy szemközt, hanem a lánya füle hallatára közölte: nemi úton terjedő betegesége van.

– Jól sántít – ismerte el viszont a House-t alakító Hugh Laurie színészi képességeit Erika. Az idős beteg szájából kibuggyanó rózsaszín vér azonban már nem volt életszerű az orvosok szerint.

– Olyan, mint a málnaszél. Ha valaki vért hány, az nem így néz ki. Vagy barna színű –

akkor savhematinról, azaz emésztett vérről van szó –, vagy erős sugarú és élénkpiros – ez főleg az alkoholistáknál gyakori – tudtuk meg Tamástól.

A sokkolásnál rossz számot mondtak – hangzott a következő észrevétel. House-ék 250-nel ütötték ki a beteget, holott ilyen – legalábbis Magyarországon – nincs. 150, 200, 300, 360 a valódi érték.

Dramaturgiailag ugyan érthető, orvosi szempontból már kevésbé, hogy ha House és stábjája szívbetegsége gyanakszik, miért döntenek rögtön a transzplantáció mellett anélkül, hogy egyetlen mellkasröntgen vagy szívultrahangot elvégezték volna. Ágyúval verébre – fogalmazott Erika, de a látványos illusztrációkkal és a nyitott mellkasban dobogó szív látványával elégedett volt.

A filmbeli kórházban a tenyészteseknek egy napon belül eredménye van. A valóságban sokkal több idő kell ahhoz, hogy a például az ebben a részben is említett brucella baktérium (egy állatról emberre terjedő kórokozó) kimutatható legyen.

Tamás és Erika azt is kifogásolta, hogy a donor férje és a szívátültetésre váró férfi lánya találkozott, holott „a recipiens általában nem tudhatja, kitől kapta a szervet”. Jól szórakoztak viszont azon, amikor az említett férj a legérzékenyebb pontján rúgta meg a tapintatlan House-t. Tettelegesség a magyar egészségügyben is előfordul, de nálunk nem mérges rokonok, hanem mentálisan zavart betegek támadnak időnként az orvosokra, nővérekre.

– A monitoron szabályos szívritmust látunk, de a monitor hangja ritmuszavart jelzett – hívta fel a figyelmet még egy olyan hibára Forster Tamás, ami számára nyilvánva-

MEGHALT BRINKMANN PROFESSZOR

Hetvennyolc éves korában elhunyt Klaus Jürgen Wussow német színész, a Klinika című sorozat Brinkmann professzora. A berlini Hebbel színházban tanult, emlékezetes színpadi alakítást nyújtott a Don Carlosban és a Hamletben, de az igazi sikert és ismertséget az Európa-szerte vetített kórházszorozatnak köszönheti. Wussow alapítványt hozott létre rákos gyerekek számára, 1988-ban pedig megkapta a német Bambi-díjat, melyet a német média Oscar-díjának neveznek, és amit később visszaadott a Burda Kiadó lapjában megjelent, személyét érintő cikk miatt. A színészt hónapokig tartó betegeskedés után egy berlini kórházban érte a halál.

ló, a nézőnek viszont fel sem tűnik. Az epizód végén elmondták: az orvosi szakkifejezések rendben voltak, de a felsorolt betegségek (epilepszia, vérhányás, szívelégtelenség) logikai sorrendje nem mindig volt egyértelmű. Az pedig végül nem derült ki, hogy mitől hányt vért a beteg.

– Ritka, hogy a hozzátartozók hozzájárulnak a transzplantációhoz Magyarországon. Még ha a beteg életében nem is tiltotta meg, a rokonok gyakran megátolják, hogy a szerveivel életet mentsen – váltott komolyabb témára Erika. Szerinte álkegyelemből döntünk úgy: ne „trancsírozzák fel” a halottat, holott a szervekre szükség lenne. A magyarok gondolkodása nem elég érett ehhez – fogalmazott, de tudott példát mondani az ellenkezőjére is: egy beteghordót említett, aki úgy rendelkezett: halála után ne temessék el, hanem adják a testét az anatómiai intézetnek, hogy az orvostanhallgatók használhassák.

GONDA ZSUZSANNA

Csonka Pici újra Szegeden

Mennyből a hulla, a család és a tejbebríz

Prózaiban láthatja a közönség Csonka Andrást a Városházi Színházi Esték egyik darabjában. A színészt családi kötelékek és az éjszakai tejbebríz emléke is Szegedhez köti.

A Mennyből a hulla című bűnügyi komédia Lorenzójaként láthatja a szegedi Városházi Színházi Esték közönsége Csonka Andrást. A színész szórakoztató és mozgalmas darabként jellemezte a komédiát, amit a fővárosi Vidám Színpadon évek óta sikerrel játszanak.

– Az előadás előtt, amikor már bent ülnek a nézők, a függöny mögött megfogjuk egymás kezét, és pár másodpercig koncentrálnunk, erőt adunk egymásnak. Véletlenül alakult így, de nagyon jó. A darab és a csapat nagyszerű. Fehér Anna és Kerekes József (a két másik főszereplő) a legjobb barátaim közé tartozik a szakmában. Ez nagy dolog, mert a színészek között kevés az őszinte kapcsolat.

Arra a kérdésre, hogy kedveli-e a krimiket, Csonka úgy válaszolt: azokat a helyzeteket szereti, amikor nézőként, olvasóként gondolkodnia kell. Agatha Christie írásai és az ezekből készült filmek például ilyenek. Ott az olvasó, néző legtöbbször csak a végén tudja meg, hogy ki a gyilkos. Ebben a darabban viszont minden a közönség előtt zajlik, a hulla hol felbukkan, hol ismét eltűnik. Éppen ettől szórakoztató.

– A szabad térnek megvan a maga varázsa. A városháza udvara jó tér, remek az akusztika, nem szállnak el a poénok, a reakciók – beszélt a helyszínről a színész, aki azt is elárulta: kellemes emlékek fűzik Szegedhez. Itt élnek nővéreik, így ezekben a napokban velük is több időt tud tölteni.

– Napközben pihenünk, az este pedig a felhőtelen szórakozás. Nemcsak a nézőknek, nekünk is.

Csonka András Szeged többi vendégétől eltérően nem a halászlét, hanem a tejbebríz és a túrógombócot említette a város gasztronómiai vonzerejeként. Színésztársaival korábbi ittlétük alatt többször betért éjszaka a tejvóba, és úgy tervezi, ezt ebben az évben sem hagyja ki.

Az egyik tévécsatorna ismétli a Família Kft.-t, a színésztől ezért arról is érdeklődtünk, milyen érzés viszontlátni azt a sorozatot, amivel ismertté vált.

– Furcsa és szórakoztató. Most másodjára vetítik újra. Amikor először ismételték, kollégáimmal forródróton voltunk és egymást zrikálva röhögünk azon, hogy néztünk ki. Nyolc év volt az életünkéből. Az egész 90-es éveket ez jelentette számomra. Meghatározó volt az életben.

András azóta több műfajjal – tánc, ének, műsorvezetés – is elkezdte magát, és azt mondja: ha valamelyiket abba kellene hagynia, boldogtalan lenne. Akkor valóban Csonkának érezném magam – fogalmazott.

G. ZS.

Csonka András a nyáron Szegeden játszik

Fotó: DM/DV

Örmény háborús árvákat tanít a szegedi György Péter

Magyarként Ázsia és Európa határán

Az Európai Önkéntes Szolgálat tagjaként egy örményországi árvaházban dolgozik a szegedi György Péter. A főiskolás fiatalemberrel a háború borzalmaival átéltek gyerekek sorsáról beszélgettünk, de szóba kerültek az autóból terített keleti szőnyegek és az állandóan diszkóba induló örmény hölgyek is.

– Szerettem volna kijutni valamely posztszovjet országba, ugyanakkor – hívó katolikusként – fontos volt, hogy jót is cselekedjek. Az Európai Önkéntes Szolgálat mindkét szempontból szerencsésnek tűnt – indokolja a szegedi György Péter, miért dolgozik egy örményországi árvaházban. A tanárképző főiskolán angol, orosz és történelem szakos fiatalember négy hónapja utazott ki Jerevába, ahol az azeri-örmény háború következtében elárult vagy elhagyott gyermekek szabaddíós programjait szervezi és segíti angolnyelv-tanulásukat. Ellenőrzi házi feladatukat, filmklubot szervez.

Az Azerbajdzsán és Örményország között elterülő térség, Karabah birtoklásáért 1988-ban kitört háború máig érezteti hatását, a két ország között nincs béke, csupán fegyverszünet. Ez tapintható feszültséget okoz: azeri és örmény nem érintkezik egymással. – A küldő szervezetem nem is tanácsolja, hogy átmenjek Azerbajdzsánba, nem tud garanciát adni arra, hogy ki tud hozni a határról, amely

tulajdonképpen zárva van, rendszeres katonai ellenőrzés alatt áll: ha átmegyek, lehet, hogy elfog a KGB – meséli Péter, s ennek fényében érthető tapasztalata: az ottani gyerekek legfontosabb eleményanyaga a félelem és az értetlenség.

– Örményország Ázsia és Európa határán van, a szélsőségek országa: monumentális, de koszos épületekkel, palatetős házakkal. A világ első keresztény állama, saját ortodox egyházzal, amely óriási befolyást gyakorol. A férfi például számunkra felfoghatatlan hatalommal bír a nő felett. Az ottani cégek vezetésében, de a volán mögött is alig képviselik a gyengébbik nemet, amely azonban óriási szabadságvágygal rendelkezik, s ezt képviselői azzal fejezik ki, hogy rendkí-

NE LÉPJ KI AZ AUTÓ ELÉ!

Váratlan meglepetések érhetik a magyar közlekedési viszonyokhoz szokott utazókat. – Odakint nincs tömegközlekedés, csak nagyon lepukkant trolik járnak, meg Ford Transit kisbuszok. Ezeket leinthez az utcán, mikor kiszállsz, akkor fizetsz. Csak hogy a 13 ülőhelyre gyakran húszan pályáznak. Az is biztos: soha nem léphetsz ki, még zebrán sem egy autó elé – annak ugyanis náluk mindig elsőbbsége van, még a piros lámpa sem számít.

ELZÁRKÓZÓK

Az örményekről azt tartják, vendégszerető nép. György Péter viszont mesélt egy társadalmi csoportról. – A rabiz tagjai más akcentussal beszélnek, elzárkóznak a külvilágtól, fekete ruhákban járnak. A rendszerváltás óta feltört vállalkozók vagy feltörekvő fiatalok tartoznak ide. Utóbbiak általában egy lesötétített Lada Nivában bömböltetik a zenét – mesél a helyi lázadókról.

vül nőiesen öltözködnek. Tréningruhában nem látható nő Jerevában, csak magas sarkúban. Mintha állandóan diszkóba mennének. Férfiak is imádják az eleganciát: ingben, alkalmi cipőben járnak, arannyal, ékszerrel telepakolva. A tehetősek csak drága autót vásárolnak, viszont olykor keleti szőnyeget terítnek beléjük – érzékelteti György Péter, hogy az országban nagyon erősek az ázsiai vonások. Figyelemre méltó a falu és város közötti óriási különbség. Egy falun nem engedik át anélkül az utazót, hogy ne fogyasztott volna a helyi csirkéből. Péter most ezt egy ideig nélkülözi, hazajött államvizsgái miatt, de július elején visszatér az ázsiai országba. Hogy utána mihez kezd? – A későbbiekben szeretnék egy olyan állást, ahol hasznosíthatom nyelvtudásomat – vall terveiről. – Fontos a karitászmunka is. Örményországban megtanultam: új világot csak toleranciával építhetünk fel.

R. TÓTH GÁBOR

Segíteni próbál a gyerekeken

Fotó: DM/DV